

KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)

KÖZÉPSZINTŰ PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2016. január 16.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Név	
Tanárok neve	
Pontszám	
E-mail cím	

**STUDIUM GENERALE
KÖZGAZDASÁGTAN SZEKCIÓ**

Fontos tudnivalók!

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk.

A kidolgozásnál vegye figyelembe a feladattípushoz tartozó dőlt betűvel szedett tájékoztatót is!

Megoldásainál kövesse a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor kaphat, ha minden részkérdésre válaszolt. Az egyes feladatoknál feltüntettük a részmegoldásokért járó pontszámot is. A maximális pontszám 100.

Kidolgozásait és válaszait a feladatlapra kell rögzítenie. Piszkozatot pótlapon készíthet. Ha a megoldáshoz is szüksége van pótlapra, ezt jelölje meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhat ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítse!

A pontos ábrázolás érdekében használjon vonalzót!

A számítások elvégzéséhez nem programozható zsebszámológép használható.

Sok sikert és jó munkát kíván a Közgáz Szekció!

I. Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok

Feleletválasztás (10·2=20 pont)

20 pont

Egy-egy állítás teljessé tételéhez több válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részigazságokat tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válassza ki a helyes válasz betűjelét, és írja a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá!** Figyelem! Csak egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű, vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

- Ha Lackó óránként 5 db palacsintát készít és 6 db feladatot ír, míg Bálint ugyanennyi idő alatt 2 db palacsintát süt és 3 db feladatot ír, akkor**
 - Bálintnak feladatírásban, Lackónak palacsinta készítésben van abszolút előnye.
 - Lackónak palacsintasütésben, Bálintnak feladatírásban van komparatív előnye.
 - Bálintnak palacsintasütésben, Lackónak feladatírásban van komparatív előnye.
 - ezekből az adatokból nem lehet állapítható meg, kinek van komparatív előnye.
- Egyensúlyi árnál magasabb ár esetén**
 - túlkínálat van a piacon.
 - túlkereslet van a piacon.
 - a rövidebb oldal elve szerint a kínálati függvény határozza meg a mennyiséget.
 - egyik válasz sem helyes.
- A költségvetési egyenes meredeksége megváltozik, ha**
 - ha a fogyasztó jövedeleme 23%-kal megnő.
 - az x termék ára 1,2- szeresére, az y termék ára 0,75-szeresére változik.
 - a jövedelem a felére csökken, míg mindkét termék ára a duplájára növekszik.
 - a fogyasztó preferenciarendszere megváltozik.
- Piaci vagy más néven nagyon rövid időtávra jellemző az, hogy**
 - vannak megváltoztatható termelési tényezők.
 - a vállalatok kínálati függvénye egy x tengellyel párhuzamos egyenes.
 - a vállalat számára minden termelési tényező fix.
 - technológiai innováció is várható.
- Explicit költségek közé tartozik**
 - az amortizáció.
 - feláldozott munkabérek.
 - szállítási költségek.
 - az a) és b) válasz is helyes.
- Egy tökéletesen versenyző iparág vállalatának rövid távú kínálati függvénye megegyezik a**
 - a változó költség függvény pozitív meredekségű szakaszával.
 - az átlagos változó költség függvény fedezeti ponttól vett szakaszával.
 - a határköltség függvény üzemszüneti ponttól vett szakaszával.
 - a tényező-határtermék függvénnyel.

7. Az átlagos változó költség és a határköltség függvények metszéspontja előtti intervallumban:

- a) $AC > MC$
- b) $FC > TC$
- c) AC növekvő
- d) Mindegyik fenti állítás helyes.

8. A nettó hazai jövedelem (NNI) mutató

- a) kiszámításának módszere az, hogy a összes kibocsátásból az amortizációt kivonjuk.
- b) tartalmazza a külföldiek adott országon belül realizált jövedelmét.
- c) a hazaiak és a külföldiek által realizált hazai jövedelemmel egyenlő.
- d) nem tartalmazza az elhasznált tőkejavak pótlására szánt összeget.

9. Az árupiaci egyensúly három szereplős gazdaság esetén

- a) megegyezik a vállalatok által realizált kiadásokkal.
- b) az alábbi képlettel számítható ki : $Y = C + I + G$.
- c) biztosan megegyezik a nettó hazai össztermék értékével.
- d) a a) és a b) megoldás is helyes.

10. A beruházási függvény jobbra tolódódásának előzménye lehet például az, hogy

- a) a kamatláb csökken.
- b) a kamatláb növekszik.
- c) a befektetések megtérülése kockázatosabbá válik.
- d) a profitvárakozások növekednek.

II. Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok

1. Igaz hamis feladatok

12 pont	
---------	--

Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntenie, hogy igazak vagy hamisak. Kérjük, hogy az állítások elé írt **I** (igaz), illetve **H** (hamis) betűvel jelezze döntését! Athúzott betűjeleket, vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el. **FIGYELEM! VÁLASZÁT INDOKOLNIA KELL! Minden helyes indoklás 1 pontot ér.**

1. Adam Smith láthatatlan kéz elmélete azt mondja ki, hogy a piaci egyensúly eléréshez elengedhetetlen az állami beavatkozás.

2 pont	
--------	--

2. Abban a pontban, ahol a változó költség és a teljes bevételi függvény érintik egymást, fedezeti pontról beszélünk, mert az összes bevétel fedezi az összes költséget.

2 pont	
--------	--

3. A föld bérleti díját a földjáradék és a földön lévő tőke javak hozama alkotja.

2 pont	
--------	--

4. Az árupiac mindazon adásvételi módok és helyek összessége, amelyek lehetővé teszik, hogy a megtakarításokat tőkeként használjuk fel.

2 pont	
--------	--

5. A megtakarítási határhajlandóság megmutatja, hogy a jövedelem egységnyi növekedésének hányad részét takarítja meg a fogyasztó, ebből adódóan a képlete : $\hat{s} = \frac{S}{Q}$

2 pont	
--------	--

6. Abban a tartományban, ahol MP_L nagyobb, mint AP_L , a TP_L függvény növekvő tendenciát mutat.

2 pont	
--------	--

2. Definíciók (2·4=8 pont)

8 pont	
---------------	--

Írja le röviden, 2-4 sorban a felsorolt fogalmak illetve gazdasági jelenségek meghatározását vagy értelmezését!

A) Folyó termelői felhasználás:

B) Implicit költség:

C) A kereslet jövedelemrugalmassága:

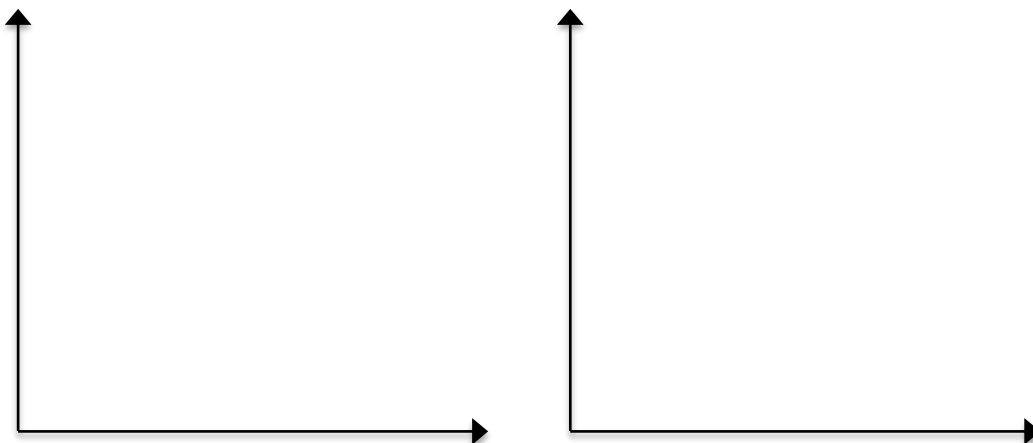
D) Inverz keresleti függvény:

3. Kifejtő kérdés (8 pont)

8 pont	
---------------	--

Írjon szöveges választ, amelyben megnevezi vagy felsorolja, és részletesen ismerteti a legfontosabb összefüggéseket! Munkája során törekedjen a világos és áttekinthető közlésre! A mondanivaló jellege szerint tagolja vagy csoportosítsa és emelje ki a legfontosabb gondolatokat! Ha szükségesnek tartja, írhat fel a képleteket, vagy készíthet grafikus ábrákat is!

Mutassa be, hogy mi történik a tökéletesen versenyző vállalat fogyasztói többletével, ha monopóliummá alakul és konstans határköltség függvényt és azonos költségfüggvényeket feltételezünk! Ábrázolja is a helyzetet! Mennyit termel a monopólium a tökéletesen versenyző vállalathoz képest?

4. Kiegészítés (6 • 1 pont)

6 pont	
---------------	--

*A tanult összefüggések ismeretében egészítse ki a hiányzó részeket úgy, hogy a mondat igaz legyen! A kitöltésnél vegye figyelembe, hogy az egyes mondatok egymástól függetlenek, tehát az összefüggést az előző sor(ok) nem befolyásolják! Egészítse ki a mondatokat a változást jellemző kifejezések (**kisebb, nagyobb, változatlan marad, csökken, nő**) felhasználásával helyes állításokká!*

A következő bekezdések Westeros makrogazdaságának SNA mutatóit fogják vizsgálni. A bekezdéseket külön-külön értelmezze, illetve a többi tényezőt amire nem utal a feladatrészt tekintse változatlanak!

1. Ha tudjuk, hogy a következő időszakban az elhasználódott tőkejavak pótlására szánt összeg csökken, akkor a GDP és a GNDI közötti különbség
2. Ha a külföldi gazdasági szereplők jövedelme megnő Westerosban, akkor a GDP és a GNI közötti különbség
3. Westerosi makrogazdaság úgy dönt, hogy a múlt évhez képest nagyobb összeggel támogatja Dorne államát. Ennek következménye képen az ország GNI mutatója
4. Ha a hazai gazdasági szereplők külföldön realizált tőkejövedelme megnő akkor a GNI értéke az előző évhez képestlesz.
5. Ha az adott időszakban a külföldről beáramló transzferek értékét meghaladja a külföldre utalt transzferek értéke akkor a GNI mutató, mint a GNDI mutató.
6. Ha a folyó termelő felhasználás nő, míg a bruttó kibocsátás változatlan maradt az előző évhez képest akkor a változás után mért GDP értéke

5. Elemző, értékelő feladatok (6 • 1 pont)

6 pont

Az alábbiakban egy bizonyos piaci esemény hatásait kell értékelnie. A megoldás során meg kell jelölnie a felsorolt lehetőségek közül a megfelelő választ.

A következő állítások értékpapírokról fognak szólni. Döntse el mindegyikről, hogy melyikre vonatkozik!

- A:** Kötvény
- B:** Részvény
- C:** Mindkettő
- D:** Egyik sem

Forgalmi értéke adott időpontban az árfolyam (piaci ár).	
Hitelviszonyt testesít meg.	
Határozatlan időre szól.	
Korlátlan felelősséggel jár.	
A névérték arányában évente osztalékot biztosít tulajdonosának.	
Kibocsátásának célja, a vállalatok hitelgyűjtésének vagy tőkeigényének kielégítése.	
Kamat felvételére jogosít.	

III. Számítást, ábrázolást igénylő feladatok

Az egyes feladatoknál megfogalmazott pontos utasítás szerint járjon el: végezze el a szükséges számításokat, és/vagy készítse el a feltételekhez illeszkedő ábrákat és jelölje meg válaszait a feladatban szereplő rész kérdés sorszámával! A számítási feladatoknál nem elegendő az eredmények felírása; a számítás elméleti alapjait, az alkalmazott képleteket is rögzítse a feladatlapon!

6. feladat (2+3+2+3=10 pont)

10 pont	
---------	--

Jessy egy kifejezetten nyereséges vállalat élén áll, amely sámlit gyárt „minyon” méretű emberek számára. A cég neve igazán találó LittleJ'sUmpalumpa™. Matyi egy nap úgy gondolta, hogy Jessyke gyára mellé költözteti lekvárfőzdéjét, amely nagy befolyással volt működésükre. Jessy munkaereje, a Hobbitok sok-sok lekvárt kaptak ajándékba Mátyástól, amitől teljesen bepörögtek és robot módjára kezdtek dolgozni, hamar fellendült a termelés, a hatás értékben is kifejezhető: pontosan 136 haszonegységet jelent. Azonban a cukortúladagolás miatt, félnaponta besokalltak és az éppen készülő sámlit elrontották. A hibás termékek 16 egység pluszköltséget jelentenek Jessyke számára. A LittleJ'sUmpalumpa™ következő függvényei ismertek: **MC= 272+4Q** **MU=920-8Q**

- a) Írja fel MSB és MSC függvényeket!
- b) Számolja ki a piaci és társadalmi optimumot!
- c) Határozza meg, hogy milyen externhatás érvényesül a piacon, és döntse el, hogy adót kell kivetni vagy transzferrel kell támogatni a vállalatot!
- d) Adja meg a jóléti veszteség és az adó/transzfer mértékét!

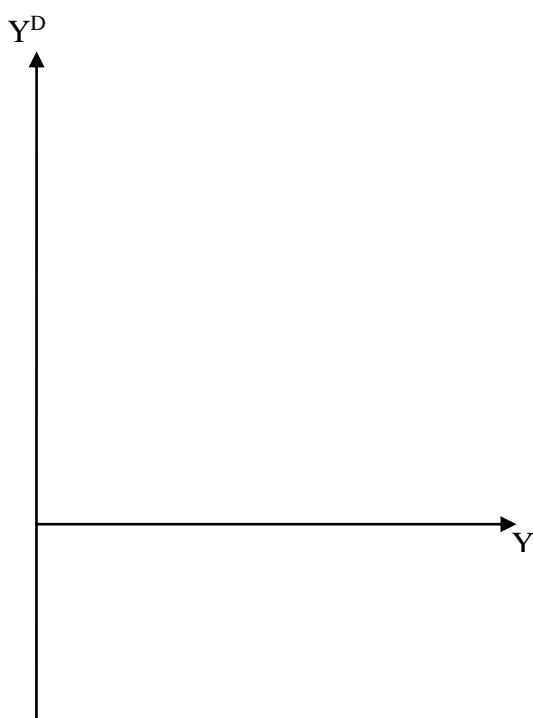
7. feladat (4+2+4=10 pont)

10 pont

A Sithek új makrogazdaságot hoztak létre, amelyet Star Wars névre kereszteltek. Céljuk a gazdaság fellendülése, a Jedik dolgoztatása, az Erő forgalmazása és a Sötétség legalizálása. Bevezették a Galaktikus Sithmoney-t fizetőeszköznek, melynek rövidítése GS. Erről a gazdaságról a következőket tudjuk:

Ha a jövedelem 1000 GS, a fogyasztás 900 egység. Ha 1500 GS a jövedelem, akkor a fogyasztás 1300 egység. A beruházási kereslet 238 GS.

- Adja meg a fogyasztási és a megtakarítási függvényeket!
- Mennyi lenne az egyensúlyi jövedelem kétszereplős gazdaságban?
- Ábrázolja a kétszereplős gazdaság egyensúlyát, a fogyasztási függvényt, a megtakarítási függvényt és a beruházási kereslet függvényét! Az ábrán egyértelműen jelölje a függvények kapcsolatát!

7. feladat folytatása

8. feladat (5+5 =10 pont)

10 pont	
----------------	--

Cola és Betti kutyaiskolát, illetve kutyakozmetikát üzemeltet. Jelenleg egy kutya teljes körű ápolásáért **1000 Ft**-t kérnek. Ilyen árak mellett napi **15** kutyust kényeztetésére van kereslet. Cola és Betti hosszas gondolkodás után arra a következtetésre jutott, hogy ha **1400 Ft**-ra emelnék az árakat napi **10** kuncsaftjuk lenne.

- a) Számítsa ki a kutyakozmetika kereslet árrugalmasságát, illetve a kijött értéket figyelembe véve állapítsa meg, hogy milyen fajta árrugalmassággal rendelkezik a szolgáltatás és azt, hogy ha megnövelnék az árakat nagyobb bevételre tennének-e szert.
- b) Egy szorgalmas kutyatartó heti jövedelme **50000 Ft**. Ezen bevételek mellett heti **7**-szer viszi el a kutyáját a kozmetikushoz. Egy hirtelen jött előléptetés után a heti jövedelme **60000**-ra ugrik. Állapítsa meg a jövedelem rugalmasság képletének használatával, hogy heti hányszor fogja elvinni a kutyusát a lelkes gazda ezek után ha tudjuk, hogy erre a szolgáltatásra a jövedelem rugalmassági mutatójának értéke: $\mathcal{E} = 1,375$

8. feladat folytatása

9. feladat (5+5 = 10 pont)

10 pont	
----------------	--

Bence úgy döntött, hogy egyetemen szerzett tudását kamatoztatja ezért elkezdett origami daru figurákat gyártani. A piacon lévő fogyasztók keresleti függvénye a következő : $D^{-1} : P = 100 - Q$

Továbbá Bence vállalatának termelési függvényei a következők: $TC = 2Q^2 + 20Q + 112$
 $MC = 4Q + 20$

- Számolja ki mennyi daru figurát fog gyártani a vállalat optimális esetben, milyen áron fogja eladni a termékeket, illetve a vállalat által elérhető profitot, ha feltételezzük, hogy a piacon tökéletes verseny van.
- Ábrázolja, illetve számításokkal igazolja, hogy mekkora az ilyen piacon lévő termelői és fogyasztói többlet, ha a kínálati függvény: $S^{-1} : P = 20 + 4Q$!

9. feladat folytatása